

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudkyně Veroniky Juříčkové a soudce Petra Šuránka v právní věci žalobce: **M. M.**, zastoupeného JUDr. Michalem Krýslem, advokátem, sídlem náměstí Republiky 204/30, Plzeň, proti žalovanému: **Magistrát města Plzně**, sídlem Škroupova 4, Plzeň, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 6. 2024, č. j. MMP/297283/24, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 9. 2024, č. j. 57 A 56/2024-38,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

- [1] Úřad městského obvodu Plzeň 4 rozhodnutím ze dne 8. 3. 2024 zamítl žalobcovu žádost o obnovu řízení o odstranění stavby vodního díla *LIKVIDACE KOPANÉ STUDNY ST1* na pozemku parc. č. X v k. ú. D.
- [2] Žalovaný shora uvedeným rozhodnutím zamítl žalobcovo odvolání a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil.
- [3] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou.

[4] Krajský soud uvedl, že dne 1. 7. 2024 nabyla účinnosti nová právní úprava lhůty pro podání žaloby proti rozhodnutí stavebního úřadu, která se vztahuje na soudní řízení zahájená od 1. 7. 2024 (§ 306 odst. 1 ve spojení s § 334a odst. 3 větou druhou zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon). Ustanovení § 306 odst. 1 stavebního zákona ve vztahu k rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, zkracuje obecnou dvouměsíční lhůtu pro podání žaloby podle § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“).

[5] Soudní řízení v projednávané věci bylo zahájeno dne 22. 8. 2024, kdy byla žaloba žalobce dodána do datové schránky krajského soudu. Soudní řízení tak bylo zahájeno po 1. 7. 2024, k podání žaloby tedy platila lhůta jeden měsíc počítaná od oznámení napadeného rozhodnutí.

[6] Žalobce k výzvě soudu nesdělil, kdy mu bylo napadené rozhodnutí doručeno nebo jinak oznámeno. Z doručky předložené žalovaným však vyplynulo, že napadené rozhodnutí bylo doručeno žalobcovu zástupci dne 4. 7. 2024. Posledním dnem pro podání žaloby tak bylo v souladu s § 40 odst. 2 a 3 s. ř. s. pondělí 5. 8. 2024. Krajský soud žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť žalobu žalobce podal opožděně.

II. Kasační stížnost

[7] Proti usnesení krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost.

[8] Stěžovatel zdůraznil, že krajský soud jej usnesením ze dne 3. 9. 2024, č. j. 57 A 56/2024-26, vyzval mj. k tomu, aby zaplatil soudní poplatek a ve stanovené lhůtě soudu sdělil, kdy mu bylo rozhodnutí žalovaného doručeno. Stěžovatel řádně a včas, v soudem určené lhůtě, sdělil, že rozhodnutí žalovaného mu bylo doručeno dne 26. 6. 2024. Soud však rozhodl, aniž by vyčkal reakce stěžovatele. Soud se přitom soustředil pouze na skutečnost, zda žaloba byla podána včas, námitkami v žalobě se nezabýval. Své procesní pochybení se soud snažil napravit přípisem ze dne 30. 9. 2024, č. j. 57 A 56/2024-45, jímž stěžovatele informoval, že k podání stěžovatele, jímž stěžovatel reagoval na výzvu ze dne 3. 9. 2024, nemůže přihlédnout.

[9] Stěžovatel namítal nedostatek důvodů odmítavého usnesení a nesprávné posouzení právní otázky soudem.

[10] Stěžovatel namítal, že rozhodnutí žalovaného mu bylo doručeno již dne 26. 6. 2024, tedy před nabytím účinnosti nové právní úpravy. Na jeho případ změna zákonné úpravy nedopadá. Stěžovatel nesouhlasil s názorem krajského soudu, že úprava žalobní lhůty dle § 306 stavebního zákona se má uplatnit u všech soudních řízení zahájených po 1. 7. 2024. V této souvislosti stěžovatel znovu zdůraznil, že rozhodnutí žalovaného mu bylo doručeno dne 26. 6. 2024, tedy za účinnosti staré právní úpravy. V takovém případě by se mělo aplikovat pravidlo dle § 72 s. ř. s., který stanovuje pro podání žaloby lhůtu dva měsíce od doručení rozhodnutí.

[11] Stěžovatel uvedl, že nově účinná právní úprava stavebního zákona o rozhodné otázce mlčí. Stavební zákon ani navazující předpisy tuto otázku neupravují, neupravuje ji ani důvodová zpráva ke stavebnímu zákonu. Právní úpravu je třeba vykládat tak, aby nedocházelo k absurdním důsledkům. Celé správní řízení „běželo“ podle staré právní úpravy, na nový soudní přezkum se však již nová právní úprava uplatní. Krajský soud měl proto důkladně zvažovat ústavně konformní výklad zákonného ustanovení, aby nedošlo

pokračování

k odepření spravedlnosti. Dle stěžovatele bylo úmyslem zákonodárce vztáhnout novou úpravu žalobní lhůty až na rozhodnutí doručená ke dni 1. 7. 2024 a později.

[12] Stěžovatel upozornil na skutečnost, že v řízení před krajským soudem nebyl právně zastoupen. Žalobci jako právnímu laikovi se i s ohledem na jeho věk jeví nespravedlivé po něm požadovat, aby měl perfektní přehled o nové právní úpravě, která změnila obecnou lhůtu pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu, nadto v situaci, kdy se nejednalo o změnu právní úpravy samotného procesního předpisu.

[13] Stěžovatel dále poukázal na skutečnost, že ze strany zákonodárce se nejedná o koncepční řešení. Bylo by žádoucí, aby lhůty pro žaloby proti rozhodnutím správních orgánů byly upraveny v jednom předpisu. Novou právní úpravu nelze interpretovat k tíži právního laika.

[14] Stěžovatel dále upozornil, že výklad krajského soudu je ryze formalistický. Správní orgány nemají povinnost poučovat o možnosti soudního přezkumu. To kritizoval i Veřejný ochránce práv. Dle názoru stěžovatele byl správní orgán povinen jej řádně poučit o možnosti ochrany před soudem, zejména za situace, kdy si musel být změny právní úpravy vědom. Dle stěžovatele je otázkou, jak by byl stěžovatel správním orgánem poučen, a pokud by byl poučen nesprávně, jak by na to nahlížel krajský soud.

[15] Dále stěžovatel uvedl, že ve věci mělo být nepochybně nařízeno jednání před soudem, na straně stěžovatele tomu žádné okolnosti nebránily. Soud ani nevyčkal jeho sdělení, na základě toho došlo k nezákonnému rozhodnutí a stěžovateli bylo odepřeno právo na spravedlivý proces.

[16] Dále stěžovatel namítal, že krajským soudem neměla být vyloučena související věc k samostatnému projednání. Došlo tím k nadbytečnému vedení dvou řízení. O druhé věci je u Nejvyššího správního soudu vedeno řízení pod sp. zn. 8 As 225/2024. Stěžovatel požádal, aby u Nejvyššího správního soudu došlo ke spojení obou věcí, případně aby Nejvyšší správní soud po zrušení napadeného rozhodnutí krajskému soudu uložil, aby věci spojil.

[17] Stěžovatel doplnil, že rozhodnutí správního orgánu bylo zmatečné, nepřezkoumatelné, nesrozumitelné a nicotné. Žádost žalobce ke správnímu orgánu měla být vzhledem k tomu, že byl opomenutým účastníkem, posouzena jako odvolání, nikoli jako žádost o obnovu řízení. Zůstává otázkou, kdo je vlastníkem studny.

[18] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[19] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[20] Poté přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

[21] Pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí, jímž byla žaloba odmítnuta, přichází v úvahu pouze stížní důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí žaloby. Z povahy věci nelze namítat žádné jiné důvody (srov. nález Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. III. ÚS 93/06, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005-65).

[22] Předmětem přezkumu v nynějším řízení před Nejvyšším správním soudem je výlučně usnesení krajského soudu ze dne 18. 9. 2024, č. j. 57 A 56/2024-38, o odmítnutí stěžovatelovy žaloby, které stěžovatel kasační stížností napadl, přičemž Nejvyšší správní soud je s ohledem na výše uvedené oprávněn přezkoumat pouze otázku, zda krajský soud žalobu stěžovatele odmítl v souladu se zákonem. Mimo rámec možného přezkumu tak je námitka stěžovatele, že rozhodnutí žalovaného je „zmatečné, nepřezkoumatelné, nesrozumitelné a nicotné“, i námitka, že část věci neměla být vyloučena k samostatnému projednání, týkající se usnesení krajského soudu ze dne 26. 8. 2024, č. j. 57 A 53/2024-27. Nadto kasační stížnost proti rozhodnutí o vyloučení věci k samostatnému projednání je nepřipustná, neboť jde o rozhodnutí, jímž se pouze upravuje vedení řízení [§ 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s.; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2014, č. j. 10 As 51/2014-179].

[23] Nejvyšší správní soud se proto zabýval spornou otázkou, zda krajský soud žalobu stěžovatele odmítl v souladu se zákonem.

[24] Podle § 306 stavebního zákona platí: *(1) Žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, lze podat do 1 měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno. (2) Rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky nebo ji rozšířit o další žalobní body může žalobce jen ve lhůtě 2 měsíců poté, kdy mu bylo rozhodnutí oznámeno.*

[25] Dle § 331 stavebního zákona *soudní řízení zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.*

[26] Podle § 334a odst. 3 věty druhé stavebního zákona platí, že *pro účely přechodných ustanovení v části dvanácté hlavě II dílu 4 (mezi něž se řadí také § 331, pozn. NSS) se za den nabytí účinnosti tohoto zákona považuje 1. červenec 2024.*

[27] Podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., *nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh byl podán předčasně nebo opožděně.*

[28] Stěžovatel požaduje, aby se pravidlo zkrácení žalobní lhůty neaplikovalo na případy, kdy bylo rozhodnutí žalovaného, proti němuž se účastník hodlá bránit žalobou, oznámeno ještě za účinnosti obecné úpravy lhůt dle soudního řádu správního (tj. před 1. 7. 2024). O takovou situaci však v případě stěžovatele nejde. Stěžovatel totiž nemá pravdu, že rozhodnutí žalovaného mu bylo doručeno dne **26. 6. 2024**. Z doručanky připojené k rozhodnutí žalovaného ve správním spise vyplývá, že rozhodnutí bylo do datové schránky zástupce stěžovatele, advokáta JUDr. Václava Peše, dodáno dne **25. 6. 2024**, doručeno však bylo až dne **4. 7. 2024** v důsledku přihlášení oprávněné osoby do datové schránky. Podle § 17 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, totiž platí, že dokument orgánu veřejné moci, který byl dodán do datové schránky, je doručen okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu. V případě

pokračování

stěžovatele tedy nešlo o situaci, kdy by rozhodnutí bylo doručeno před účinností nové právní úpravy stavebního zákona, jež zkrátila lhůty pro podání žaloby proti rozhodnutí stavebního úřadu (s výjimkou rozhodnutí o přestupku).

[29] Nadto je třeba uvést, že judikatura Nejvyššího správního soudu již potvrdila, že jestliže podle přechodného ustanovení v § 331 stavebního zákona se soudní řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dokončí podle dosavadních právních předpisů, *a contrario* z toho vyplývá, že na soudní řízení zahájená po dni nabytí účinnosti zákona dopadá nová právní úprava se speciální lhůtou pro podání žaloby v délce jednoho měsíce rozsudku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2024, č. j. 3 As 183/2024-26, v návaznosti na závěry rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 9. 2024, č. j. 7 As 122/2024-30, a č. j. 2 As 166/2024-26). Ze spojení § 306 stavebního zákona a citovaných závěrečných a přechodných ustanovení tedy vyplývá, že na všechna soudní řízení zahájená po 30. 6. 2024 (bez jakéhokoli rozlišení) se uplatní nová právní úprava se speciální lhůtou pro podání žaloby v délce jednoho měsíce. Judikatura již také potvrdila, že taková přechodná úprava je přípustná (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2024, č. j. 3 As 183/2024-26). Proto by ani stěžovatelem tvrzené doručení správního rozhodnutí přede dnem 1. 7. 2024 nic nezměnilo na správnosti závěru krajského soudu o opožděnosti žaloby.

[30] Krajský soud v napadeném usnesení § 331 stavebního zákona necitoval ani na něj v odůvodnění svého rozhodnutí neodkázal, pouze uvedl: „Protože bylo soudní řízení v projednávané věci zahájeno po 1. 7. 2024, měl žalobce k podání žaloby jednoměsíční lhůtu od oznámení napadeného rozhodnutí.“ Nejvyšší správní soud však shledal, že tento dílčí nedostatek odůvodnění usnesení krajského soudu nezpůsobuje nepřezkoumatelnost, která by odůvodňovala zrušení napadeného usnesení.

[31] Stěžovatel dále argumentoval tím, že krajský soud nevyčkal dojití včas zaslané stěžovatelovy odpovědi na výzvu ke sdělení, kdy mu bylo doručeno rozhodnutí žalovaného. Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že stěžovatel na výzvu krajského soudu ze dne 3. 9. 2024 doručenou dne 5. 9. 2024 reagoval až dne 19. 9. 2024, ačkoli k tomu byla stěžovateli stanovena lhůta 5 dnů. Ve stanovené lhůtě tedy nereagoval. Podstatné přitom je, že krajský soud okamžik doručení rozhodnutí žalovaného zjistil z doručanky ve spisu, a údaj rozhodný pro posouzení včasnosti žaloby tedy měl relevantně podložen.

[32] Pochybením krajského soudu není ani skutečnost, že zároveň s výzvou k doplnění data doručení žalobou napadeného rozhodnutí vyzval též k zaplacení soudního poplatku, ačkoli neměl v tu chvíli najisto postaveno, že žaloba je včasná. Zpětně, se znalostí výsledku řízení se výzva k zaplacení soudního poplatku v daný okamžik může jevit jako nadbytečná. Nicméně v případě, že by krajský soud následně zjistil, že žaloba byla podána ve lhůtě, urychlil by takový postup přípravu věci k rozhodnutí. Takový postup tedy byl v souladu se zásadou ekonomie řízení. Je běžné, že soudy právě s ohledem na ekonomii řízení kroky směřující k odstranění nedostatků žaloby a k doplnění podmínek řízení činí, pokud možno, najednou, nikoli postupně.

[33] Jak stěžovatel správně uvedl, správní orgány nemají povinnost poučovat o možnosti napadnout rozhodnutí správního orgánu žalobou u správního soudu. Je na vlastní iniciativě účastníka, aby se informoval o možnostech nápravy, pokud chce zvrátit pravomocné

správní rozhodnutí (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2006, č. j. 1 As 35/2005-61). Povinnost poučit o možnosti podat žalobu podle soudního řádu správního (resp. o speciální lhůtě k podání žaloby) proto nebyl povinen žalovaný ani v případě stěžovatele. Otázky, jak by správní orgán stěžovatele poučil a jak by krajský soud nahlížel na případné chybné poučení, jsou zcela hypotetické.

[34] Nejvyšší správní soud zároveň nepřehlédl, že ačkoli stěžovatel v řízení před krajským soudem nebyl zastoupen, v řízení před žalovaným byl zastoupen advokátem. Jistě tedy mohl stěžovatele jeho advokát informovat o možnostech soudní obrany proti rozhodnutí a jejích podmínkách, včetně lhůty pro podání žaloby.

[35] K argumentaci stěžovatele, že zkrácení lhůty pro podání žaloby proti rozhodnutím stavebního úřadu není koncepčním řešením, Nejvyšší správní soud pouze uvádí, že není úkolem soudů ve správním soudnictví posuzovat, zda úprava přijatá zákonodárcem je optimální. Jakkoliv se zkrácení žalobní lhůty může zdát z pohledu jednotlivce přísné, nic to nemění na tom, že taková úprava je přípustná.

[36] Nejvyšší správní soud chápe stěžovatelovo rozčarování, je však vázán zákonem, stejně jako jím byl vázán krajský soud. Podání žaloby ve lhůtě stanovené zákonem je podmínkou řízení a soud není oprávněn od této podmínky upustit, připadá-li mu podmínka (či důsledky jejího nesplnění) v konkrétním případě přísná. Skutečnost, že krajský soud žalobu odmítl, aniž se věcně zabýval žalobními námitkami, je obligatorním důsledkem skutečnosti, že žalobu shledal opožděnou. Jinými slovy, soud ani nemohl žalobu věcně projednat, jestliže seznal, že byla podána opožděně.

[37] Za situace, kdy bylo zjištěno, že rozhodnutí žalovaného bylo žalobci doručeno dne 4. 7. 2024, posledním dnem lhůty pro podání žaloby bylo pondělí 5. 8. 2024 (§ 40 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a žaloba podaná dne 22. 8. 2024 byla opožděná. Jak bylo vysvětleno výše, opožděná by byla i při doručení rozhodnutí žalovaného dne 26. 6. 2024.

[38] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud žalobu stěžovatele odmítl v souladu se zákonem.

IV. Závěr a náklady řízení

[39] S ohledem na shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, pročez ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[40] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci úspěch, v řízení o kasační stížnosti mu však žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. března 2025

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu